

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра міжнародної економіки

СИЛАБУС
освітньої компоненти

«Кваліфікаційна робота»
обов'язкова

Освітньо-професійна програма:	Міжнародні економічні відносини
Спеціальність:	292 Міжнародні економічні відносини
Галузь знань:	29 Міжнародні відносини
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	Економічний
Мова навчання:	Українська
Розробники:	к.е.н. Роговська-Іщук Ірина Володимирівна асистент кафедри міжнародної економіки
Профайл викладача	https://interec.info/persons/rogovska-ishhuk-iryna-volodymyrivna/
Контактний тел.	+380505247165
Email:	i.rogovska-ishchuk@chnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: за попередньою домовленістю. Онлайн-консультації: згідно графіку.
Розробники:	к.е.н., доцент Марченко Тетяна Володимирівна
Профайл викладача	https://interec.info/persons/marchenko-tetyana-volodymyrivna/
Контактний тел.	+380506663274
Email:	t_marchenko@chnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: за попередньою домовленістю. Онлайн-консультації: згідно графіку
Розробники:	к.е.н., доцент Михайлина Діана Георгіївна
Профайл викладача	https://interec.info/persons/myhajlyna-diana-georgiyivna/
Контактний тел.	+380506185355
Email:	d.mykhaylyna@chnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: за попередньою домовленістю. Онлайн-консультації: згідно графіку
Розробники:	к.е.н., доцент Гаврилюк Оксана Володимирівна
Профайл викладача	https://interec.info/persons/gavrylyuk-oksana-volodymyrivna/
Контактний тел.	+380506910675
Email:	o.gavrilyuk@chnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: за попередньою домовленістю. Онлайн-консультації: згідно графіку

1. Анотація кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота є обов'язковим етапом освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 для здобувачів вищої освіти. Це індивідуальне дослідження, яке включає глибоке вивчення та аналіз однієї з актуальних проблем теорії та практики міжнародної економіки. Серед основних напрямків дослідження: міжнародна торгівля товарами та послугами, зовнішньоекономічна діяльність держави та підприємства, права інтелектуальної власності, рух капіталу, інвестування та кредитування, міграція трудових ресурсів, діяльність мультинаціональних компаній, міжнародна маркетингова діяльність. Також розглядаються аспекти міжнародних економічних відносин, такі як динаміка світового економічного розвитку, мікро- та макроекономіка, вплив міжнародних організацій та інтеграційних об'єднань на конкурентоспроможність національних економік, глобалізація та інтеграція. Робота спрямована на розвиток критичного мислення, вміння проводити власне дослідження та вирішувати складні економічні завдання. Виконання кваліфікаційної роботи є завершальним етапом здобуття кваліфікації «бакалавр з міжнародних економічних відносин».

2. Мета виконання кваліфікаційної роботи

Метою є систематизація, закріплення та розширення теоретичних і практичних знань учасників освітнього процесу в рамках навчання за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» на бакалаврському рівні. Мета також включає отримання навичок ведення наукової дискусії, розвиток умінь аналізу та систематизації конкретних практичних матеріалів, виявлення проблем і застосування наукових положень для їхнього вирішення. Також передбачено обґрунтування заходів, формулювання висновків та пропозицій.

Кваліфікаційна робота є важливою складовою навчально-дослідної роботи, де здобувачі розвивають аналітичне мислення, навички аналізу та синтезу інформації. Кваліфікаційна робота відображає рівень засвоєння теоретичних знань і практичної підготовки здобувачів вищої освіти, готуючи їх до вирішення складних практичних завдань у сфері міжнародних економічних відносин.

3. Пререквізити.

Освітня компонента «Кваліфікаційна робота», відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми, є заключним етапом навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Тому теоретико-методологічною базою для написання кваліфікаційної роботи є усі обов'язкові та вибіркові компоненти.

4. Результати навчання

Відповідно до навчально-професійної програми для підготовки бакалаврів у галузі знань 29 «Міжнародні економічні відносини» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини», виконання кваліфікаційної роботи сприяє розвитку наступних спеціальних компетентностей і досягненню програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність: здатність виявляти та розв'язувати складні задачі і проблеми, генерувати нові ідеї у сфері міжнародних економічних відносин та/або під час навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні та спеціальні компетентності:

СК 3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

СК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

СК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК 8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

СК 9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причиннонаслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК 12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

СК 15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

Результати навчання:

ПРН 1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН 3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

ПРН 4. Систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендегенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН 5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

ПРН 8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних/деінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

ПРН 9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН 10. Ідентифіковувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

ПРН 11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ПРН 12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

ПРН 13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

ПРН 15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ПРН 16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ПРН 17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

ПРН 18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності

функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ПРН 19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

ПРН 20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

ПРН 22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ПРН 23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

ПРН 24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

5. Опис обов'язкової компоненти

Кваліфікаційна робота повинна мати чітку і логічну структуру, основними складовими якої є:

- титульний аркуш;
- анотація;
- зміст;
- вступ;
- основна частина, що складається з трьох розділів;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (схеми, довідкові таблиці тощо).

Загальний обсяг кваліфікаційної роботи 55 – 65 сторінок друкованого тексту (без додатків).

Кваліфікаційна робота має бути написана самостійно і відрізнятися критичним аналізом досліджуваних питань. Її написання здійснюється під керівництвом викладача – керівника роботи. Матеріал використаних джерел цитується або викладається словами автора роботи.

У процесі написання роботи необхідно забезпечити:

- відповідність основних положень роботи нормативно-правовим документам України;
- достатню повноту і комплексність аналітичного матеріалу;
- економічну грамотність і достатню глибину аналізу матеріалу;
- графічну частину (схеми, діаграми, ескізи).

Під час вибору теми кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти керується орієнтовною тематикою, що затверджена кафедрою (<https://interec.info/wp-content/uploads/tematyka-dr-4-kurs.doc>). За погодженням із керівником здобувач вищої освіти може змінити назву теми (розширити, звузити її). Також здобувач може запропонувати і свою тему кваліфікаційної роботи, яку необхідно обов'язково погодити з керівником роботи, та яка буде актуальною, матиме новизну та практичну цінність.

Титульний аркуш роботи містить найменування вищого навчального закладу, в якому виконана кваліфікаційна робота, та його підпорядкованість; назву кафедри; тему роботи; дані про автора роботи та керівника; місто, рік.

Анотація повинна містити інформація про автора, назву теми, короткий опис та ключові слова (українською та англійською мовами).

Зміст містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Успішне написання кваліфікаційної роботи здебільшого визначається планом, який складається здобувачем самостійно, узгоджується та затверджується керівником роботи. Під час складання плану має бути визначено приблизне

коло питань, які будуть розглянуті в окремих розділах. Основна увага сконцентровується на розгляді проблемних питань. При цьому частини роботи повинні мати логічний взаємозв'язок.

Зміст роботи має відображати її основну ідею, логіку, найбільш важливі напрями і давати можливість розкрити сутність роботи в цілому та глибину вивчення здобувачем матеріалу. Зміст роботи може доповнюватися або уточнюватися здобувачем вищої освіти у ході її виконання за узгодженням із керівником.

Вступ розкриває сутність і стан наукового питання, його значущість, актуальність його розробки, формулюються мета і завдання роботи, об'єкт і предмет, обрані методи дослідження, отримані результати та їх практичне значення. Рекомендований обсяг вступу – 4 сторінки. Викладаючи вступ, необхідно дотримуватись такої послідовності:

обґрунтування актуальності обраної теми – це початковий етап будь-якого дослідження. У ході висвітлення актуальності потрібно визначити сутність проблеми, з чого й випливає актуальність теми. Проблема завжди виникає тоді, коли старе знання вже виявило свою неспроможність, а нове ще не набуло розвиненої форми. Отже, проблема в науці – це суперечлива ситуація, яка вимагає свого розв'язання. Для з'ясування стану розробки обраної теми складається короткий огляд літератури, з якого можна зробити висновок, що дана тема ще не розкрита (чи розкрита лише частково або не в тому аспекті), і тому вимагає подальшого розроблення. При цьому висвітлення актуальності теми не повинно бути багатослівним. Достатньо кількома реченнями висловити сутність проблеми;

мета і завдання дослідження. Формулюється мета роботи і завдання, які необхідно виконати для досягнення поставленої мети. Завдання формулюються у формі переліку (вивчити..., описати..., визначити..., дослідити..., з'ясувати сутність..., показати..., узагальнити..., встановити..., виявити..., довести..., впровадити..., вивести залежність..., встановити взаємозв'язок..., проаналізувати..., розробити..., дати рекомендації тощо). Формулювати завдання необхідно якомога ретельніше, оскільки опис їх виконання становить зміст розділів роботи;

об'єкт і предмет дослідження. Об'єкт – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію, обрану для вивчення. Предмет – це те, що міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове;

методи дослідження. Подається перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перерахувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом;

практичне значення одержаних результатів. Основні прикладні результати роботи коротко характеризуються, визначається можлива галузь їх упровадження та їх вплив на проблему, яка у цьому разі розв'язується. Також вказуються напрями застосування розроблених методичних рекомендацій у практичній діяльності;

Основна частина. Основна частина кваліфікаційної роботи складається з трьох розділів, до яких входять підрозділи та пункти. У розділах основної частини подають:

- огляд літератури за темою і конкретизацію напрямів дослідження; загальну методiku й основні методи дослідження;
- відомості про проведені теоретичне й експериментальне дослідження;
- аналіз і узагальнення отриманих результатів;
- пропозиції до удосконалення певного сегмента міжнародного ринку.

Рекомендована структура основної частини кваліфікаційної роботи наведена у табл. 1. Усі розділи роботи мусять бути логічно взаємопов'язаними, кожний попередній – становити базу для наступного. Наприклад, у першому розділі висвітлюють теоретичні основи проблеми, визначають значення конкретного методу, який розглядається, в комплексній системі заходів і методів, що вивчаються. Другий розділ присвячують аналізу проблеми і виконанню дослідження на основі фактичних даних. Систематизований теоретичний матеріал, аналітичні дані та результати проведеного дослідження мають стати підґрунтям для рекомендацій та висновків, що висвітлюються у третьому розділі.

Таблиця 1

Структура основної частини кваліфікаційної роботи

№ розд.	Стисла характеристика	Обсяг розділу	Приклад
Розділ 1	Є теоретико-методологічним описом обраної теми, розкриваються основні поняття і терміни, що використовуються в роботі, подаються основні положення розробок окремих фахівців з даного питання.	20 – 30 % від загального обсягу основної частини	РОЗДІЛ 1 Теоретичні основи..... (обирається залежно від теми роботи)
Розділ 2	Аналітичний, у якому розкриваються основні проблеми, зазначені в першому розділі, пропонуються математичні розрахунки чи статистичні дані. Даний розділ виконується або за матеріалами підприємства, або на основі статистичних даних міжнародних організацій	Не більше 30% загального обсягу основної частини	РОЗДІЛ 2 Аналітична оцінка міжнародного ринку або підприємства
Розділ 3	Передбачає розроблення й обґрунтування рекомендацій до розв'язання гострих проблем, виявлених в аналітичному розділі.. Дається практичне підтвердження зазначених тез, ілюстрації практичного застосування отриманих висновків і знань.	Приблизно 40 % загального обсягу основної частини	РОЗДІЛ 3 Розробка напрямів удосконалення (обирається залежно від теми роботи)

Висновки містять узагальнення результатів, отриманих в процесі роботи над кваліфікаційною роботою, аналіз досягнутих цілей, перспективи роботи над даною проблемою. У висновках стисло узагальнюється виконане дослідження та рекомендації з усіх його аспектів, визначається новизна, теоретична значущість і практична цінність отриманих результатів.

Список використаних джерел. У цьому розділі в алфавітному порядку наводяться використані законодавчі, нормативно-правові документи України та міжнародних організацій, фундаментальні дослідження (підручники, монографії, учбові посібники) та періодичні видання (газети, журнали тощо) з досліджуваної проблеми. У списку використаних джерел **ОБОВ'ЯЗКОВО** повинні бути посилання на зарубіжну літературу та сучасні вітчизняні наукові праці, в тому числі викладачів ЧНУ ім. Ю. Федьковича. Можливе залучення internet-ресурсу для збагачення роботи цифрами, фактами, ілюстраціями.

Під час вибору літератури здобувачу вищої освіти необхідно користуватися предметними алфавітними каталогами бібліотек, звертаючи увагу на сучасні видання. Самостійна робота під час підбору літератури передбачає систематичні консультації з науковим керівником роботи, з яким обов'язково повинен бути узгоджений список підбраної літератури.

Під час вивчення літератури рекомендується зберігати певну послідовність. Спочатку необхідно вивчити матеріал, викладений у підручниках і навчальних посібниках, потім інструктивні матеріали, монографії, журнальні статті тощо.

Рекомендована загальна кількість позицій у переліку використаної літератури має бути не менше 70 джерел.

Список використаних джерел оформлюється згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». (URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf)

Додатки мають містити допоміжні матеріали, які переобтяжують текст основної частини кваліфікаційної роботи, але необхідні для повноти її сприйняття. За змістом додатки можуть бути різноманітними, наприклад: проміжні математичні доведення, формули та

розрахунки; таблиці допоміжних цифрових даних; інструкції та методики, опис алгоритмів, розроблених у процесі виконання роботи; ілюстрації допоміжного характеру.

3. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання

MН1 – вербальні методи (пояснення, консультація, дискусія, бесіда тощо)

MН2 – наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали тощо)

MН3 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами

MН4 – нові інформаційні технології, комп'ютерні засоби навчання (онлайн ресурси, мультимедійні, дистанційні, web-конференції, вебінари тощо)

MН5 – самостійна робота над індивідуальними завданнями

MН6 – проблемно-пошукові методи

Форми та методи оцінювання

МО1 – рецензування науковим керівником

МО2 – презентація результатів виконання завдань (розрахункових, пошукових, аналітичних), звіт про індивідуальні завдання

МО3 – захист кваліфікаційної роботи

7. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Рекомендована тематика кваліфікаційних робіт затверджується на засіданні кафедри. Здобувачу надається право вибору наукового керівника, теми кваліфікаційної роботи із затвердженої тематики, а також можливість запропонувати тему дослідження. Тема, яку обрав здобувач, за потреби може бути уточнена залежно від об'єкта та предмета дослідження. На засіданні кафедри затверджуються теми кваліфікаційних робіт, обрані здобувачами, та їхніми науковими керівниками.

При написанні кваліфікаційної роботи здобувач:

- 1) повинен самостійно підібрати літературні джерела (монографії, наукові статті) й досконало опрацювати їх;
- 2) обов'язково проаналізувати ступінь дослідження теми у вітчизняних і зарубіжних наукових джерелах;
- 3) має право на отримання консультацій наукового керівника;
- 4) зобов'язаний звітувати керівнику про виконання запланованих етапів роботи;
- 5) повинен врахувати в роботі зауваження й пропозиції керівника;
- 6) несе особисту відповідальність за правильність трактувань, обґрунтувань, висновків і якість оформлення роботи;
- 7) несе особисту відповідальність за оригінальність викладеного матеріалу.

При написанні кваліфікаційної роботи науковий керівник:

- 1) консультує й організовує діяльність здобувача з питань виконання роботи, координує роботу в межах своєї компетенції;
- 2) контролює дотримання методичних рекомендацій і якість виконаної роботи;
- 3) готує та надає на кафедру рецензію на роботу;
- 4) повинен бути присутнім на захисті роботи.

8. Політика академічної доброчесності

Усі кваліфікаційні роботи перевіряються на наявність академічного плагіату. Перевірку робіт на оригінальність здійснює відповідальний від кафедри працівник, використовуючи програму UNICHECK. Здобувач повинен оформити результати проходження перевірки кваліфікаційної роботи на оригінальність у вигляді звіту та представити його до захисту роботи.

На основі аналізу результатів перевірки кваліфікаційної роботи на наявність запозичень (плагіату) кафедра ухвалює рішення щодо допуску роботи до захисту, керуючись Положенням про процедуру впровадження антиплагіатної системи в Університеті.

При низькому рівні оригінальності робота потребує доопрацювання та повторної перевірки. Якщо запозичення не будуть усунуті після повторного проходження перевірки на плагіат, роботу не допускають до захисту.

9. Допуск до захисту, рецензування, захист кваліфікаційних робіт

Кваліфікаційна робота допускається до захисту за результатами перевірки роботи на рівень оригінальності та на основі зовнішньої та внутрішньої рецензії, а також рецензії керівника з рекомендацією допуску до захисту.

У встановлені строки здобувач подає кваліфікаційну роботу на кафедру.

Захист кваліфікаційних робіт відбувається публічно перед членами державної комісії. На захист здобувач готує коротку доповідь, в якій рекомендується коротко охарактеризувати актуальність теми, мету, об'єкт та завдання дослідження, приділивши увагу ключовим висновкам по кожному з трьох розділів. Після доповіді здобувач відповідає на запитання членів екзаменаційної комісії.

10. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання та захист кваліфікаційної роботи становить 100 балів. Оцінювання результатів захисту робіт здійснюється в порядку, передбаченому системою контролю знань, яка прийнята в Університеті (за національною (чотирибальною) та стобальною університетською шкалами, а також за шкалою ЄКТС).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

При оцінюванні кваліфікаційної роботи на етапі допуску її до захисту, при рецензуванні та захисті комісія керується наступними критеріями її оцінювання та захисту:

Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

Оцінка	Критерії оцінювання
A	Кваліфікаційна робота виконана відповідно до рекомендацій. Зміст роботи відповідає темі, обраній для дослідження, містить всі необхідні структурні

	компоненти. Здобувач використав значну кількість літературних джерел, у тому числі й іноземної, провів детальний аналіз об'єкта дослідження, результати подав з використанням ілюстративного матеріалу. Здобувач повністю розкрив зміст роботи; на основі проведеного дослідження зробив ґрунтовні висновки, узагальнення та пропозиції.
В	Здобувач оформив кваліфікаційну роботу відповідно до рекомендацій. Зміст роботи відповідає темі, обраній для дослідження, містить всі необхідні структурні компоненти. Здобувач використав значну кількість літературних джерел, у тому числі й іноземної, провів детальний аналіз об'єкта дослідження, результати подав з використанням ілюстративного матеріалу, але допустив неточності в теоретичному узагальненні матеріалу. Здобувач розкрив зміст роботи; на основі проведеного дослідження зробив відповідні висновки та пропозиції.
С	Кваліфікаційна робота оформлена відповідно до рекомендацій. Зміст роботи відповідає темі, обраній для дослідження, містить всі необхідні структурні компоненти. Не всі, використані здобувачем літературні джерела, актуальні. В роботі наявний аналіз об'єкта дослідження, результати представлені з використанням ілюстративного матеріалу. В роботі допущені неточності. На основі проведеного дослідження здобувач зробив загальні висновки та пропозиції.
Д	Здобувач оформив кваліфікаційну роботу з незначними порушеннями рекомендацій. Зміст роботи відповідає темі, обраній для дослідження, однак відсутній послідовний логічний взаємозв'язок між структурними елементами. Не всі, використані здобувачем літературні джерела, актуальні. В роботі наявний стислий аналіз об'єкта дослідження, результати частково представлені з використанням ілюстративного матеріалу. Прослідковуються помилки та упущення в дослідженні об'єкта. Зроблені на основі проведеного дослідження висновки та пропозиції нечіткі.
Е	Здобувач оформив кваліфікаційну роботу з порушеннями рекомендацій. Зміст роботи відповідає темі, обраній для дослідження, однак відсутній послідовний логічний взаємозв'язок між структурними елементами та алгоритм розв'язання поставленої проблеми. В роботі наявний поверхневий аналіз об'єкта дослідження, результати якого частково представлені з використанням ілюстративного матеріалу. Прослідковуються проблеми в дослідженні об'єкта. Зроблені на основі проведеного дослідження висновки та пропозиції нечіткі або відсутні.
Ех	Кваліфікаційна робота виконана з суттєвими порушеннями рекомендацій. Зміст роботи частково відповідає темі, обраній для дослідження, відсутній послідовний логічний взаємозв'язок між структурними елементами та алгоритм розв'язання поставленої проблеми. Наявний у роботі аналіз об'єкта дослідження не розкриває об'єкт і предмет дослідження. Відсутні узагальнення теоретичного та практичного матеріалу.
F	Кваліфікаційна робота виконана з грубим порушенням рекомендацій. Зміст роботи не відповідає обраній для дослідження темі, відсутній послідовний логічний взаємозв'язок між структурними елементами та алгоритм розв'язання поставленої проблеми. В роботі відсутній аналіз об'єкта дослідження, а також узагальнення теоретичного та практичного матеріалу.

Критерії оцінювання захисту кваліфікаційної роботи

Оцінка	Критерії оцінювання
A	На поставлені питання здобувач дає обґрунтовані, глибокі й теоретично правильні відповіді, грамотно узагальнює матеріал і робить відповідні висновки та пропозиції. Вільно володіє питаннями теми на основі опрацьованої літератури й законодавчо-нормативної бази. Демонструє здібності аналітичного міркування. Вміє аналізувати різну інформацію з теми й обґрунтовувати правильне рішення виявлених проблеми. Вміє пов'язувати теорію з практикою: самостійно оцінює різноманітні практичні ситуації, використовує набуті знання й уміння в нестандартних ситуаціях.
B	Здобувач вільно володіє матеріалом досліджуваної теми в повному обсязі на основі опрацьованої літератури та законодавчо-нормативної бази. Демонструє здібності аналітичного міркування, уміння робити порівняння, аналіз. При відповіді на питання допускає одну-дві несуттєві помилки, самостійно виправляє їх. Узагальнює матеріал і робить відповідні висновки.
C	Здобувач володіє матеріалом досліджуваної теми на основі опрацьованої літератури та законодавчо-нормативної бази. Здатний застосувати напрацьований матеріал на рівні стандартних ситуацій, допускає неточності в трактуванні окремих понять. Грамотно формує відповідь, але зміст відповіді має окремі неточності; допускає помилки, які за допомогою уточнюючих питань може виправити.
D	Здобувач володіє матеріалом досліджуваної теми на задовільному рівні. Демонструє знання й розуміння основних положень змісту роботи, але неповно, непослідовно; припускається неточностей у визначенні понять. Здобувач не може самостійно аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки.
E	Здобувач володіє матеріалом досліджуваної теми на достатньому рівні, або частково здатний за допомогою уточнюючих питань логічно відтворити значну його частину. Самостійно не робить висновки, не пов'язує теоретичні узагальнення з практичними ситуаціями, не може логічно розкрити зміст проблеми. Не відповідає на всі питання. Не розуміє економічний зміст розрахованих показників.
Fx	Здобувач не має системних знань; володіє матеріалом досліджуваної теми на елементарному рівні, викладає його безладно; не орієнтується в проблемах теми дослідження, не опрацював мінімуму літератури. Допускає помилки у визначенні термінів, що призводить до викривлення їхнього змісту. Не володіє методикою розрахунку фінансово-економічних показників. Дає неправильні відповіді на питання.
F	Здобувач не має системних знань; не володіє матеріалом досліджуваної теми та не в змозі його викласти; не орієнтується в проблемах теми дослідження, не опрацював мінімуму наукової літератури. Допускає грубі помилки у визначенні термінів, що призводить до викривлення їх змісту. Не володіє методикою розрахунку фінансово-економічних показників. Не відповідає на питання.

11. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua>
2. Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
3. Державна митна служба України. URL: <https://customs.gov.ua/>
4. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/>

5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Державний фонд фундаментальних досліджень. URL: www.dffd.gov.ua.
7. Кабінет Міністрів України. URL: [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
8. Національний Центр зі співробітництва з ЄС у сфері науки та технологій. URL: www.fp7-ncp.kiev.ua.
9. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua>
10. Міністерство економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>
11. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
12. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua>
13. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: www.niss.gov.ua.
14. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України. URL: www.nssmc.gov.ua
15. Національний банк України. URL: [http:// www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua)
16. Національний Центр зі співробітництва з ЄС у сфері науки та технологій. URL: www.fp7-ncp.kiev.ua.

Офіційні сайти міжнародних організацій та інституцій:

1. Європейський банк реконструкції і розвитку. URL: <http://www.ebrd.com/>
2. Європейський інвестиційний банк. URL: <http://www.eib.org/>
3. Європейський Союз (European Union). URL: http://europa.eu.int/index_en.htm.
4. Європейське “табло досягнень” в галузі наукових досліджень. URL: http://www.eu-iriscoreboard.jrc.es/scoreboard_2017.htm.
5. Євростат. URL: <http://www.eurostat.com>
6. Європейська патентна служба (European Patent Office). URL: www.european-patent-office.org.
7. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD). URL: <http://www.oecd.org/>
8. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі та розвитку. URL: www.unctad.org.
9. Офіційний сайт Світового банку. URL: www.worldbank.org.
10. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: www.wto.org.
11. Представництво Європейської Комісії в Україні. URL: <http://www.delukr.cec.eu.int>.
12. Рада Європи (Council of Europe). URL: <http://www.coe.int.Default.asp>.
13. Україна і Світова організація торгівлі. URL: <http://wto.in.ua/>.
14. Centre for Economic policy Research. URL: <http://www.cepr.org>.
15. International Centre for Trade and Sustainable Development. URL: <http://ictsd.org>.
16. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/en/Home>.
17. International Telecommunications Union. URL: <https://www.itu.int/en/Pages/default.aspx>.
18. International Trade and tariff data. URL: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/statis_e.htm.
19. Fortune Global 500. URL: <https://fortune.com/ranking/fortune500/>.
20. The World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org>.
21. United Nations Center on Transnational Corporations (UNCTC). URL: <https://uia.org/s/or/en/1100024712>.
22. World Bank Group. URL: <https://www.worldbank.org/en/home>.
23. World Investment Report. UNCTAD, 2022. URL: <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2022>.
24. World Development Indicators. URL: <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>.

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Відкрита електронна бібліотека. URL: <https://web.nlu.org.ua>
2. Українська електронна бібліотека. URL: <https://libruk.com.ua>
3. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
4. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua>

5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>
6. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua>

Вимоги до оформлення бібліографічних посилань

1. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf